

DRIEPAS

Verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

Jaargang 41

nummer 3

november 2024

In dit nummer:

**Diane Busink:
schrijfster uit
Groessen**

**Meisjesschool
1948**

**Herdenking
Gebr. Meuwsen**

Volksliederen

**Lezing:
de ontstaans-
geschiedenis van
het dorp Groessen**

**Sint Antonius
Zuivelfabriek
Groessen**

Verenigingsnieuws

www.hkdgl.nl

Inhoudsopgave

In dit nummer:

Inhoudsopgave	2
Voorwoord / Colofon	3
Diane Busink: een schrijfster uit Groessen	4
Duivense meisjesschool 1948	7
Herdenking Jan en Piet Meuwsen	10
Volksliederen	12
Lezing: de ontstaansgeschiedenis van het dorp Groessen	16
Sint Antonius Zuivelfabriek Groessen	17
Verenigingsnieuws	22

Op de voorkant:

H. Andreaskerk is een voormalig rooms-katholiek kerkgebouw in Groessen.

Foto: Jo Schepers

Op de achterkant:

Interieur H. Andreaskerk Groessen in 1953 tijdens 40-jarig priesterjubileum.

Ansichtkaart

Voorwoord

Beste lezer,

Door onze redactie worden de Driepassen gevuld met, naar onze mening, interessante verhalen over inwoners, gebeurtenissen en gebouwen in onze gemeente. Dat hebben we, naast menig uurtje speuren in diverse archieven, alleen kunnen doen omdat u uw verhalen aan ons wilde vertellen en wij deze hebben mogen delen via ons verenigingsblad. Dank daarvoor!

Indien u een bijdrage aan ons verenigingsblad wilt leveren, dan bent u van harte welkom. Is schrijven niet zo uw ding, uw ideeën zijn ook welkom. We maken er samen met u een mooi verhaal van.

Op onze kraam tijdens de manifestatie Duuve te Gek vertoonden we een teaser van de film in wording over de Rijksweg. De film wordt gemaakt door Rob van Maanen met medewerking van (vm) bewoners van de Rijksweg en met ondersteuning van leden van de Historische Kring. Momenteel worden de puntjes op de i gezet. De première zal, naar verwachting, begin 2025 plaatsvinden.

Momenteel halen we verhalen/herinneringen op bij inwoners van Duiven over de oorlogsjaren en de bevrijding voor onze 1ste Driepas van 2025; een "special" -80 jaar na dato- (werktitel). Op 3 april 2025 is het 80 jaar geleden dat de gemeente Duiven werd bevrijd. Natuurlijk zijn er in het verleden al diverse verhalen geschreven over de oorlogsjaren, ook door ons. Toch willen we in de Driepas van maart 2025 de persoonlijke verhalen/herinneringen en foto's brengen van inwoners van onze gemeente.

Wilt u uw herinneringen over deze tijd met ons delen, neem dan contact op met de redactie via web.redactie@hkdgl.nl. Ook zijn we zeer geïnteresseerd naar foto's die u mogelijk heeft. We lenen deze foto's graag van u om ze te scannen. Vervolgens zorgen we dat u ze weer netjes terugkrijgt.

Voordat ik afsluit wil ik u graag attenderen op het volgende: Op 27 november organiseren wij, in samenwerking met RAAP (advies- en onderzoeksbureau voor archeologie en cultuurhistorie) een lezing over de ontstaansgeschiedenis van Groessen. De lezing wordt in het dorps huis van Groessen gegeven. In deze Driepas leest u meer hierover.

Voor nu wens ik u enkele mooie leesuurtjes met deze nieuwe, laatste Driepas van 2024.

Martina van Hummel

Colofon

Driepas is een uitgave van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en verschijnt drie a vier maal per jaar.

Losse nummers € 5,95

Driepas is een begrip uit de bouwkunst: drie elkaar snijdende cirkels die samen een driehoek vormen, veelvuldig toegepast in gotische kerkvensters. In profane zin gebruikt als symbool voor de samenwerking van de kerkdorpen Duiven, Groessen en 't Loo.

Secretariaat / Redactieadres:
Remigiusplein 9, 6921 BL Duiven

Bestuur:
bestuur@hkdgl.nl

Voorzitter:
vacature

Secretaris:
secretariaat@hkdgl.nl
D. van Sas

Penningmeester:
penningmeester@hkdgl.nl
E. Scheeres

Lid:
R. Boland

M. van Hummel

Driepas:
web.redactie@hkdgl.nl

De redactie behoudt zich het recht voor kopij niet of in aangepaste vorm te plaatsen of door te schuiven naar een volgend nummer.

IBAN: NL54RABO0315407484
BIC: RABONL2U

Iedereen -ook niet leden- die een vraag heeft over de geschiedenis van de drie Liemerse dorpen Duiven-Groessen-Loo kan hiervoor bij ons terecht. Stel uw vraag bij voorkeur via de mail: vragen@hkdgl.nl

Internet:
www.hkdgl.nl

Facebook:
<https://nl-nl.facebook.com/historische.kring.7>

Instagram:
<https://www.instagram.com/hkdgl/>

Oplage: 300 stuks

Het lidmaatschap van de Historische Kring kost €19,00 per jaar. Leden en abonnees buiten de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar betalen € 6,00 als bijdragen in de verzenden portokosten. Opzeggen van het lidmaatschap of abonnement uitsluitend schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar. Uit de uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf en zonder bronvermelding.

Diane Busink: een schrijfster uit Groessen

Met Vallick aan het bier?

Het is juni 2024 en heel Nederland kleurt oranje als ik naar mijn afspraak met Ruud Derksen en Martina van Hummel van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo rijd. Vlak voordat het Nederlands elftal moet spelen, duiken wij drieën het verleden in. Het is alsof meteen ook de zestiende eeuwse Jacob Vallick bij ons aan tafel schuift. Wat zou die brave Groessense pastoor vinden van het huidige oranjegekleurde Duivense Remigiusplein, waar luide muziek klinkt en het bier rijkelijk vloeit? Dit soort gedachten overvallen me vaak: hoe was het hier zoveel eeuwen geleden? Hoe leefden mensen toen en wat dachten en wilden ze? Daar willen Ruud en Martina vanavond meer over weten. En ook wat mijn drijfveren om te schrijven zijn en mijn relatie met de Liemers. Al snel blijkt dat we zóveel te bepraten hebben dat we tijd tekort komen. Er ontstaat een plan: ik zet het een en ander op papier om de leden van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo deelgenoot te maken van mijn schrijverij en inspiratiebronnen. Dus: in de komende Driepassen zal ik een aantal artikelen verzorgen. Om alvast een sneak-preview te geven: in dit eerste artikel vertel ik iets over mezelf, mijn boeken en mijn research. Jacob Vallick komt in een volgend artikel uitgebreid aan bod, omdat ik het een zeer bijzonder en inspirerend persoon vind. In een derde artikel zal ik tenslotte ingaan op de aanwezigheid van tempeliers in Groessen.

Even voorstellen

Mijn naam is Diane Busink. Tot mijn 18^e heb ik in Groessen gewoond.

Na wat omzwervingen woon ik sinds jaar en dag in de omgeving van Nijmegen. Ik ben getrouwd en heb een samengesteld gezin met acht (volwassen) kinderen, een kleinzoon en een kleindochter op komst. Na het Liemers College ben ik in Nijmegen sociale wetenschappen gaan studeren.

Bijna dertig jaar was ik als orthopedagoog en manager werkzaam in de onderwijs- en zorgsector totdat ik in 2020 startte als ZZP-er en me meer ben gaan richten op het schrijven. Naast wetenschappelijke artikelen, verslagen, levensverhalen en een succesvol kinderboekje heb ik inmiddels drie historische romans geschreven en de vierde ligt in concept klaar.

Research

Het raadplegen van archieven en bronnen en uitgebreid contact met historici is voor mij een inspirerend startpunt. Pas als de historische kern klopt, schrijf ik de verhaallijn eromheen. De personages in mijn romans zijn, ongeacht de tijd waarin ze leven, herkenbaar in hun emoties, hun angsten en de dromen die ze najagen. Onze verre voorouders verschillen misschien wel minder van ons dan we denken. Als gedragswetenschapper ben ik sowieso altijd geïnteresseerd in wat mensen motiveert en beweegt: waarom doen ze wat ze doen en wat is de invloed uit de omgeving en het verleden? Terugkerende thema's in mijn boeken zijn dat het leven al begint ver voor je geboorte: ieder mens heeft een achtergrond, een eigen geschiedenis en een familiegeschiedenis die hem vormt. Wat is de invloed hiervan op je leven en de keuzes die je maakt? Anders gezegd: wat is aangeboren en wat is aangeleerd?

In mijn boeken worden historische gebeurtenissen fictief met elkaar verweven. Het zijn dus deels verzónnen verhalen, iets wat sommige historici begrijpelijkerwijs minder aanspreekt. Veel historici hebben een haat-liefde verhouding met fictie en verbinden zich liever aan feiten. Ik vermeng beiden, ook om een andere doelgroep te enthousiasmeren.

Een Quaet Vermoeden

Twee vrouwen hebben vrijwel tegelijkertijd een angstaanjagend visioen. De een is Elsa, een huisarts die op een kruispunt in haar leven staat. Om verder te gaan zal ze moeten afrekenen met haar verleden. Een mysterieuze ontmoeting in Salzburg brengt haar op het spoor van een eeuwenoud geheim in een klein dorp in de Liemers. Ze ontrafelt het geheim, dat haar meeneemt naar de tijd van de tempelridders en de 16e eeuw maar ook haar persoonlijke bestemming steeds dichterbij brengt. Bij haar speurtocht krijgt Elsa hulp van Marit, door dorpsgenoten beschouwd als 'geestesziek'. Als Marit ineens verdwijnt blijkt er een beklemmende waarheid achter haar waan te schuilen.

Het verhaal speelt zich grotendeels af in en rond Groessen, in zowel het heden als in de zestiende eeuw. *Jacob Vallick* speelt een belangrijke rol.

Deze Groessense pastoor leefde van 1515 tot 1572. Hij was een markante figuur met een uitgesproken mening die, ook als natuurgeneeskundige, veel voor zijn parochianen heeft gedaan en zijn tijd ver vooruit was. Vallick beschrijft dat hij bij de bouw van een nieuwe weem (pastorie) op grafzerken ("steen en commen") stuit. De stoffelijke resten waren gehuld in harnas en voorzien van zwaarden. Volgens de overlevering heeft er aan de noordzijde van Groessen, in de buurt van boerderij de Weem, tot circa 1200 een kerkje gestaan.

In de loop van de 12^e eeuw werd de huidige kerk gebouwd waarbij de toren nog uit die periode stamt. In de 15^e eeuw werd het langhuis afgebroken en vervangen door een driebeukig schip. Daarna volgden meerdere verbouwingen en de laatste – in 1932/1933 – door architect H. Valk. Dat gegeven (weer een Valk!) vond ik leuk om op een symbolische manier in het plot terug te laten komen.

De mogelijkheid dat er *tempelridders* in Groessen hebben gewoond, voegde aan de historische figuur Vallick een extra dimensie toe, waardoor er een tijdlaag van eeuwen daarvoor (1100-1300) aan het verhaal kon worden toegevoegd. Om die reden voer ik een mysterieus personage op, een oud-Groessenaar die in de ban is geraakt van de tempeliers. Of hij daadwerkelijk "bestaat" blijft de vraag; het is daarmee tevens een symbolische verwijzing naar de aan- of afwezigheid van de tempelridders.

Over de Groessense kerk, Vallick en de Tempeliers zijn al eerder artikelen geschreven in de Driepas waar ik dankbaar gebruik van heb kunnen maken. Maar daarmee was het verhaal nog niet af. Ik wilde niet alleen Jacob Vallick en zijn denkbeelden beschrijven (ik citeer hem op diverse plaatsen), maar ook op zoek gaan naar een maatschappelijke

context. Toen ontdekte ik de briefwisseling tussen Vallick en arts Wier: beiden keren zich tegen de *heksenvervolging*, zij het om verschillende redenen. Wier ziet heksen als melancholieke vrouwen die behandeling van een arts nodig hebben; Vallick is van mening dat ze moeten worden teruggebracht bij het ware geloof. Hun discussie laaide hoog op (Wier citeert Vallick zelfs na zijn dood nog).

Vanwege die heksenvervolgingen heb ik in het manuscript twee personages toegevoegd: Marit, een kwetsbare vrouw die in de 16^e eeuw compleet anders zou zijn bejegend dan in het heden en Agnes, de vrouw van Vallick, die ironisch genoeg door tijdgenoten als heks had kunnen worden bestempeld. Deze historische context geeft, naast de symboliek en het "puzzelplot" aanleiding tot verder nadenken / lezen.

Voor de *research* van het boek heb ik in het Gelders Archief zo'n beetje alle oude Driepassen doorgespit, documenten opgevraagd en veel boeken gelezen. Ook heb ik veelvuldig rondgewandeld door het dorp en de Groessense kerk bezocht. Verder heb ik contact gehad met bouwbedrijf Hoedemakers voordat ze begonnen met de voorbereidende werkzaamheden en het bouwrijp maken van het stuk land tussen pakweg de Weem en de kerk. Over de Tempeliers is veel te lezen en er zijn goede documentaires en films.

Echter, toen ik net volop in de research zat (er stonden o.a. afspraken gepland om de archieven in te duiken in Kleve, Zutphen en Doetinchem), begon de Coronacrisis met de lockdowns. Vanaf dat moment moest alle research (helaas) online. Wijlen professor Willem Frijhoff heeft me van veel bruikbaar materiaal voorzien (waaronder onder andere transcripten van hemzelf van de teksten van Vallick) en ik ben online archieven ingedoken.

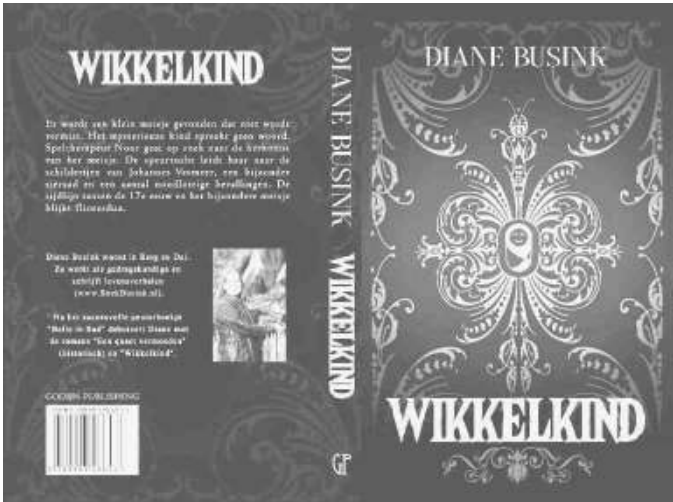
Via onderstaande QR-code is de trailer van het boek te bekijken:

Vervolgens schreef Diane

Wikkelkind

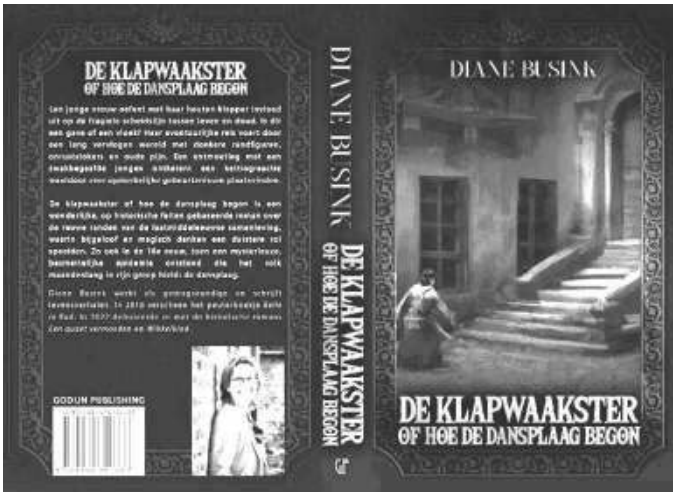
Er wordt een klein meisje gevonden dat niet wordt vermist. Het mysterieuze kind spreekt geen woord. Speltherapeut Noor gaat op zoek naar de herkomst van het meisje. De speurtocht leidt haar naar de schilderijen van Johannes Vermeer, een bijzonder sieraad en een aantal noodlottige bevallingen. De tijdlijn tussen de 17e eeuw en het bijzondere meisje blijkt flinterdun.

Gevolgd door

De Klapwaakster of hoe de dansplaat begon

Een vrouw oefent met haar houten klepper invloed uit op de fragiele scheidslijn tussen leven en dood. Is dit een gave of een vloek? Haar avontuurlijke reis voert door een lang vervlogen wereld met donkere randfiguren, onruststokers en oude pijn. Een ontmoeting met een zwakbegaafde jongen ontketent een kettingreactie waardoor zeer opmerkelijke gebeurtenissen plaatsvinden.

Momenteel werkt ze aan

De magische tijlpoort (werktitel, verschijnt in 2025).

De veertienjarige Pleuntje en Jochem laten zich insluiten in een museumkelder om te vloggen over de middeleeuwen. Maar dan gebeuren er een aantal vreemde, onverklaarbare dingen. Greta Van Lymborch verschijnt en vertelt hoe haar drie jonge broers in 1398 vanuit Nijmegen naar Parijs moeten om miniatuurtekeningen te maken voor de Franse adel. De roem en rijkdom van de jongens blijkt een schaduwkant te hebben. Niet alleen voor de familie Van Lymborch, want ineens is Jochem spoorloos verdwenen ...

Ten slotte

Nu ik me een beetje heb voorgesteld, nog een laatste opmerking. In afronding van mijn vierde roman, ga ik alvast op zoek naar haakjes-in-de-tijd om een nieuwe roman aan op te hangen. Weet dus: ik sta altijd open voor mooie (historische) verhalen! Wie weet wat de toekomst me nog allemaal gaat aanleveren, bijvoorbeeld rond het project Cultureel Erfgoed ViA15 en de archeologische opgravingen rond de Bloesemgaarde?

Maar in een volgend Driepas-artikel ga ik eerst uitgebreider in op Jacob Vallick (en kom ik ook met nieuwe informatie over hem).

Via onderstaande QR-code zijn de meest gebruikte bronnen voor mijn eerste drie romans te bekijken.

Wie meer wil weten, stuur gerust een berichtje:

dianebusink@gmail.com